

Sökande

Konsumentombudsmannen
Box 48
651 02 Karlstad

Motpart

Svenska N´ergy AB, 556591-8868
c/o Fakturaservice AB
Box 605
442 17 Kungälv

Saken

Oskäligt lång uppsägningstid av träningsavtal

1 Yrkanden

1. Konsumentombudsmannen (KO) yrkar att Patent- och marknadsdomstolen vid vite förbjuder Svenska N´ergy AB att vid erbjudande av träningsavtal använda följande eller väsentligen samma avtalsvillkor.

- a) "Autogiro måste sägas upp 2 månader innan den obligatoriska bindningstiden utlöper annars förlängs avtalet tillsvidare med 2 månaders uppsägningstid",
- b) "För obundna kort gäller endast 2 månaders uppsägningstid" och
- c) "På samtliga kort som betalas med autogiro gäller 2 månaders uppsägningstid efter att eventuell bindningstid löpt ut".

2. KO yrkar ersättning för rättegångskostnader med det belopp som senare anges.

2 Sammanfattning av talan

Vid erbjudande av träningsavtal till konsumenter använder sig Svenska N´ergy AB (N´ergy) av standardavtalsvillkor med innebörd att uppsägningstiden för ett tillsvidareavtal är två månader. Samma uppsägningstid gällde även enligt de

tidigare avtalsvillkoren för att ett tidsbestämt avtal inte automatiskt skulle övergå till ett tillsvidareavtal. Enligt den dispositiva rätten är uppsägningstiden för ett tillsvidareavtal som längst en månad och samma uppsägningstid gäller även för att förhindra att ett fast avtal övergår till ett tillsvidareabonnemang. Genom dessa väsentliga avvikelser från den dispositiva rätten till konsumentens nackdel skapas en sådan obalans att villkoren ska förklaras som oskäliga enligt 3 § avtalsvillkorslagen. Vad gäller uppsägningstiden för tillsvidareavtalet så ska det vid oskälighetsbedömningen även beaktas att N´ergy i marknadsföringen genom uttrycken ”saknas bindningstid”, ”utan bindningstid” eller ”o-mån” ger intryck av att det inte finns någon uppsägningstid, vilket alltså strider mot de allmänna avtalsvillkoren. Det föreligger således en diskrepans mellan det som påstås i marknadsföringen och de allmänna avtalsvillkoren. Detta skapar för konsumenten en oklarhet om hur det allmänna standardavtalsvillkoret ska tolkas och villkoret är därför även av denna anledning oskäligt.

Nu gällande avtalsvillkor möjliggör inte ens för konsumenten att avsluta det tidsbegränsade avtalet till periodens utgång, utan avtalet kan fås att upphöra först två månader efter det att den avtalade perioden har löpt ut. Detta villkor är uppenbart oskäligt enligt 3 § avtalsvillkorslagen, då det står i direkt strid med vad som avtalats.

3 Utveckling av talan

3.1 Bakgrund

N´ergy äger och driver friskvårdsanläggningar under varumärket STC (registreringsbevis bifogas som [bilaga 1](#)). STC är enligt N´ergys egen utsago Västersveriges största friskvårdsföretag och har 30 träningsanläggningar. STC startades 1997 och sysselsätter för närvarande cirka 300 personer. N´ergy, d.v.s. ägaren till STC, omsatte år 2015 drygt 147 miljoner kronor.

N´ergy erbjuder på sina STC-anläggningar styrke-, konditions- och gruppträning. En konsument kan välja att köpa ett träningskort som inkluderar alla träningsformer (STC PLATINA) eller ett kort som bara omfattar styrke- och konditionsträning (STC BRONS). Träningsavtalen kan antingen tecknas att gälla tillsvidare (tillsvidareavtal eller obundna kort) eller med en fast avtalsperiod (fast avtal). Det fasta avtalet kan betalas kontant i förskott och upphör då vid den avtalade slutpunkten. Det fasta avtalet kan även betalas månadsvis via autogiro och i detta fall övergår avtalet automatisk till ett tillsvidareavtal med två månaders uppsägningstid.

Tillsvidareavtalen, som enligt avtalsvillkoren har två månaders uppsägningstid, marknadsförs med uttryck som ”ingen bindningstid”, ”utan bindningstid” och ”o MÅN” (se [bilaga 2](#) och [3](#) för avtalsvillkoren och [bilaga 4 - 6](#) för marknadsföringen).

N´ergy har i det tillsynsärende som förevarit denna ansökan bl.a. uppgett att det inte tycker att två månader är en oskäligt lång uppsägningstid av ett träningsabonnemang.

3.2 Avtalsvillkoren

En konsument som tecknar ett träningsabonnemang med N´ergy måste godkänna företagets i förväg framtagna allmänna avtalsvillkor (se sid. 7 i bilaga 4).

Under punkten 2 i avtalet definieras vad som avses med betalning via autogiro enligt följande. ”Alla träningsavgifter erläggs månadsvis i förskott. Autogirodragningarna sker vid varje månadsskifte (mellan den 25-31:e dagen i månaden). Autogiroavtalet gäller tillsvidare och tills avtalet sägs upp av endera parten.”

Punkten 3 i avtalet reglerar avtalstid och uppsägning. Enligt den tidigare lydelsen på standardavtalet (se bilaga 2) angavs att tillsvidareavtal, som i avtalsvillkoren benämndes ”obundna kort”, endast hade två månaders uppsägningstid. Vad gäller tidsbestämda avtal, som inte hade betalats kontant i förväg, framgick det av det tidigare villkoret att dessa förlängdes automatiskt till ett tillsvidareavtal, om avtalet inte hade sagts upp två månader före bindningstidens utgång. Ett tidsbestämt avtal som övergått till ett tillsvidareavtal hade samma uppsägningstid som ett ursprungligt tecknat tillsvidareavtal, d.v.s. två månader.

Enligt nu gällande avtalsvillkor, som gällt i vart fall sedan den 14 juni 2016, anges under punkten 3 följande. ”Kontant betalda kort upphör automatiskt om det inte förnyas. Autogiroavtalet gäller tillsvidare och tills avtalet sägs upp av endera parten. STC rekommenderar att uppsägning av avtalet sker på moderklubb där skriftlig bekräftelse erhålls. På samtliga kort som betalas med autogiro gäller 2 månaders uppsägningstid efter att eventuell bindningstid löpt ut.”

3.3 Tillämpliga regler

3.3.1 Oskäliga avtalsvillkor

Patent- och marknadsdomstolen får enligt 3 § lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållandet (AVLK) förbjuda en näringsidkare att använda ett avtalsvillkor som med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten. Ett förbud ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Den marknadsrättsliga bedömningen enligt AVLK ska inriktas på om ett villkor typiskt sett är oskäligt mot konsumenten. Detta anses vara fallet bland annat om villkoret, med avvikelse från gällande dispositiva rättsregler, ger

näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet och därigenom åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte föreligger. Frågan om ett avtalsvillkor är att anse som oskäligt ska avgöras på grundval av en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter. Även sådana villkor som presenterats eller utformats på ett vilseledande eller oklart sätt, så att konsumenten inte kan förutse vilka konsekvenser villkoret får för honom eller henne, är också normalt att anse som oskäliga enligt AVLK (prop. 1994/95:17 s. 64 f.).

Ett avtalsvillkor ska bedömas efter dess lydelse och innebörd. Att det kan ha tillämpats på ett annat sätt saknar betydelse för prövningen av villkorets skälighet (se bl.a. MD 1997:1 och MD 2002:23).

Att ett påtalat villkor upphört att tillämpas utgör inte något hinder mot en prövning av dess skälighet (jfr exempelvis MD 2004:22).

3.3.2 Skälig uppsägningstid av tillsvidareavtal (yrkande 1 b)

Det finns inte någon lagstiftning som reglerar vad som är skälig uppsägningstid för ett träningsavtal som gäller tillsvidare. Som Marknadsdomstolen konstaterade i MD 2015:3, som gällde uppsägningstiden för dejtingtjänster, får frågan istället bedömas med utgångspunkt från lagbestämmelser och praxis rörande jämförbara förhållanden. I nyss nämnda rättsfall räknade Marknadsdomstolen upp de lagar och den praxis som berörde frågan om uppsägningstiden för avtal som löper tillsvidare. Exempelvis är uppsägningstiden lagreglerad för bl.a. konsumentkrediter, elektroniska kommunikationstjänster och betaltjänster. I dessa fall ska avtalen upphöra omedelbart vid uppsägningen, om ingen uppsägningstid har avtalats. Den längsta möjliga avtalsbara uppsägningstiden är en månad. Efter att Marknadsdomstolen konstaterat att det för dejtingtjänster normalt sett inte ligger i konsumentens intresse att ha en uppsägningstid förklarade domstolen att de principer som kommit till uttryck i nyssnämnda lagstiftning även var giltiga för dejtingtjänster. Med andra ord fick uppsägningstiden för dejtingtjänster i vart fall inte vara längre än en månad.

3.3.3 När måste ett tidsbestämt avtal sägas upp för att det inte automatiskt ska övergå till ett tillsvidareavtal (yrkande 1 a och c)?

Ett tidsbestämt avtal upphör av naturliga skäl vid den avtalade slutpunkten. Det är dock under vissa förutsättningar möjligt att avtala om att ett tidsbestämt avtal automatiskt ska förlängs, om det inte sägs upp före avtalstidens utgång (se exempelvis MD 2005:34 och 2009:30). För det fall inget har avtalats kan den automatiska förlängningen förhindras genom uppsägning när och hur sent som helst. Det finns tvingande konsumentregler vad gäller dels automatisk förlängning av tidsbestämda försäkringsavtal och dels allmänt tillgängliga kommunikationstjänster. Vad gäller försäkringsavtal så får försäkringstagaren

enligt 3 kap. 3 § första stycket försäkringsavtalslagen när som helst säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång. Vid allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får villkoren, enligt 5 kap. 15 § b lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster, inte innebära att konsumenten måste säga upp avtalet tidigare än en månad före bindningstidens utgång.

Högsta domstolen prövade i NJA 2012 s. 776 ett avtalsvillkor om automatiskt förlängning vid avtal om gymkort. Under punkten 14 i domen anger domstolen att det i första hand legat i gymföretagets intresse att avtalet förlängdes och att den automatiska förlängningen inte hade några beaktansvärda fördelar för konsumenten.

3.4 Bedömning

3.4.1 Uppsägningstiden för tillsvidareavtalet/obundna kort är oskäligt lång (yrkande 1 b)

En konsument som tecknar ett träningsavtal på obestämt löptid kan svårigen sägas ha ett eget intresse av att det finns en uppsägningstid. Tvärtom ligger det i konsumentens intresse att omedelbart kunna avsluta träningsavtalet, när denne av olika anledningar inte längre är intresserad av träningen. Skulle konsumenten ångra sig kan denna snabbt och enkelt teckna ett nytt avtal på samma träningsanläggning eller på någon annan. Inte heller kan konsumenten sägas vara beroende av ett träningsavtal för sin vardag. Någon kan däremot sägas ha ett visst intresse av att konsumenten inte omedelbart ska kunna avsluta sitt tillsvidareavtal. Någon förlorar då direkt en intäkt och verksamhetens planerande kan eventuellt försvåras något av detta skäl. Vid en avvägning mellan konsumentens och näringsidkarens intressen saknas det bärande skäl till varför uppsägningstiden för ett träningsavtal skulle vara längre än vad det är för de lagreglerade avtalen och för dejtingtjänster enligt praxis. Enligt KO ska därför den längsta skäliga uppsägningstiden för ett träningsavtal vara en månad. Det nu föreliggande avtalsvillkoret om två månaders uppsägningstid skapar vid en helhetsbedömning av avtalet en sådan försämring av konsumentens rättigheter att det inte föreligger en rimlig balans mellan parterna. Avtalsvillkoret är därför redan av denna anledning oskäligt enligt 3 § avtalsvillkorlagen.

Vidare så ska vid bedömningen av om ett avtalsvillkor är oskäligt även pris och övriga omständigheter beaktas. En sådan övrig omständighet är enligt KO att Någon i sin marknadsföring påstår att tillsvidareavtalen saknar bindningstid, är utan bindningstid eller att uppsägningstiden är 0-månader.

Marknadsföringen ger enligt KO det felaktiga eller vilseledande intrycket att tillsvidareavtalen ska kunna sägas upp med omedelbar verkan, d.v.s. utan uppsägningstid, vilket står i strid mot avtalsvillkorens två månaders uppsägningstid. Dessutom får det anses vara oklart hur avtalet ska tolkas, när det som påstås i marknadsföringen strider mot de allmänna avtalsvillkoren.

Även av dessa skäl bör avtalsvillkoret om två månaders uppsägningstid förklaras som oskäligt enligt 3 § avtalsvillkorlagen.

3.4.2 Oskäligt lång uppsägningstid av det tidsbestämde avtalet (yrkande 1 a)

Den givna huvudregeln är att ett tidsbestämt avtal upphör vid den avtalade slutpunkten. Om det finns ett avtal om automatisk förlängning kan konsumenten, om inget annat har avtalats, säga upp avtalet hur sent som helst. Om det finns ett avtalsvillkor om uppsägningstid för den automatiska förlängningen får den inte vara längre än vad den är för ett tillsvidareavtal eller inom de områden som är lagreglerade, d.v.s. uppsägningstiden får som längst vara en månad. N´ergy har i de tidigare avtalsvillkoren föreskrivet att träningsavtalet måste sägas upp två månader före bindningstidens utgång för att det inte skulle övergå till ett tillsvidareavtal med två månaders uppsägningstid. Denna uppsägningstid är oskäligt lång och avtalsvillkoret skapar vid en helhetsbedömning en sådan försämring av konsumentens rättigheter att det inte föreligger en rimlig balans mellan parterna. Avtalsvillkoret ska därför förbjudas med stöd av 3 § avtalsvillkorlagen.

3.4.3 Det tidsbestämde avtalet kan inte sägas upp så att det upphör vid avtalsperiodens utgång (yrkande 1 c)

N´ergys nuvarande avtalsvillkor möjliggör inte ens för konsumenten att få det tidsbestämde avtalet att upphöra vid den avtalade slutpunkten. Istället förlängs avtalet automatiskt och går att säga upp med två månaders uppsägningstid först efter det att bindningstiden har löpt ut. Det innebär med andra ord att de fasta avtalen alltid löper minst två månader längre än vad som ursprungligen har avtalats. Förutom att uppsägningstiden i det här fallet är oskäligt lång strider villkoret direkt med vad som har avtalats, nämligen att det ska vara möjligt att få avtalet att upphöra vid den avtalade slutpunkten. Villkoret är således vid en samlad bedömning av avtalet oskäligt enligt 3 § avtalsvillkorlagen och ska därför förbjudas.

4 Bevisning

KO utgår från att sakförhållandena i målet är ostridiga och åberopar därför inte för närvarande någon bevisning.

Cecilia Tisell
Konsumentombudsman

Pär Magnusson
Processråd